

ПРОМЕТЕЈ

ПРЕТПЛАТА

Едиција
Србија 1914—1918

XI коло

ХІ КОЛО

1

Фердо Шишић

ДОКУМЕНТИ О СТВАРАЊУ КРАЉЕВИНЕ СХС

Тврд повез, 14×21 цм, 350 стр.

Реализација политичког програма Краљевине Србије у последњим данима Првог светског рата и првим месецима мира основна је тема овог рада. У њему је скренута пажња на различита поимања смисла југословенског уједињења, делатност присталица унитаристичке и дуалне концепције уређења државе, активности српске Владе и Народног вијећа, чиниоце југословенског уједињења, као и на спољнополитички и унутрашњеполитички карактер новонастале државе.

2

Ивон Естаси

У ДРУГОЈ ОТАЏИНИ

Тврд повез, 14×21 цм, 130 стр.

„Овој 'књижици', како сте назвали своју збирку песама због невеликог броја страна, предговор уопште није потребан. Ипак, лоше бих се осећао кад бих одбио да напишем уводно писмо за које сте ме сувише скромно замолили. Стихови које сам управо прочитао заиста су љупки и пријатни, ратничке привлачности која је сасвим француска. Ваша муза личи на лепог поручника из баладе: *Лепи поручник плаве косе Свијене под војничком капом...* Тој музи-ратници упућујем комплименте и желим јој успех.“ – Жан Екар

3

Марио Тоскано

СРБИЈА И УЛАЗАК ИТАЛИЈЕ У РАТ

Тврд повез, 14×21 цм, 170 стр.

„Проучавање негативних реперкусија проузрокованих склапањем Лондонског уговора и дволичним понашањем сила Антанте према српској политици, чини неопходну премису за исправно разумевање ситуације коју је било неопходно детерминисати по завршетку тог светског пожара током одржавања Мировне конференције. Ситуације која је могла изгледати неочекивана једино онима што беху остали у мраку залудних дипломатских преганања, претходно вођених између савезничких канцеларија. Истраживање које, у ишчекивању да се комплетира нужна документација за опсежну студију о догађајима што су уследили у послератним годинама, намеравамо да ограничимо на један тренутак непосредно после нашег уласка у тај рат.“

4

Марјан Хронски

ПОБУНА СЛОВАЧКИХ ВОЈНИКА У КРАГУЈЕВЦУ

Тврд повез, 14×21 цм, 207 стр.

Побуњеници резервног 71. пешадијског пука у Крагујевцу су знали да ако не буду имали довољно муниције, битка може бити изгубљена. Сви официри, изузев натпоручника Ервина Дојча, који је био новајлија – ћутали су. Притајили су се и чекали. Били су то стари, прекаљени лисци. Посакривали су се којекуде. Неколицина је успела да побегне у град. Понеки се, чак, сакрио у бунар. Сви официри су се прибојавали гневних побуњеника. Из обичне искре сукнуо је пламен. А побуњеници нису имали никакав план. Желели су само једно: да се рат заврши и да их не пошаљу на италијански фронт него њиховим кућама. Помислили су: ако би тако размишљали сви војници у Европи, рат би се брзо завршио. Официри не би ратовали између себе.

5 Урушула Гленск **ХИРШВЕЛДОВИ - ДА СВАКО РАЗУМЕ КРВ** Тврд повез, 14×21 цм, 500 стр.

Почетак је XX века а ЛУДВИК ХИРШФЕЛД навршава 16 година. Прва половина stoleћа биће бурна: донеће ратове, бојне отрове и технички организован геноцид. Донеће и револуцију у медицини – дефиницију крвних група, пацијенти ће примати антибиотику, први пут ће бити примећена вештачка, вантелесна оплодња – до тог открића на стакленој плочици доћи ће Миријам Менкен.

Безумни болнички експерименти из XIX века биће подвргнути проверавању. Покушајима да се спасу болесници претходиће лабораторијска испитивања. Бравурозни лекари-визионари добиће нове сараднике који ће током испитивања користити микроскоп. Почеће и да посматрају и да записују, да повезују и рачунају. Биће готово са интуицијом у медицини, замениће је наука. Бактериологија и имунологија постаће темељ у борби са заразним болестима, и биће то главне области истраживања и научних фасцинација за Лудвика Хиршфелда.

Професор Лудвиг Хиршвелд припадао је групи веома истакнутих научника-лекара, хуманиста, који су цео свој живот посветили раду на добробит човечанства. Бурни догађаји Првог и Другог светског рата служе као веран историјски документ о патњама и страдањима, као и о схватањима обесног завојевача, који је тежио да уништи читаве народе.

Први светски рат Хиршвелд је провео као бактериолог и хигијеничар српске војске на Солунском фронту. По свршетку рата остао је до 1920. године као шеф Бактериолошког лабораторијума Главне војне болнице у Београду.

6 Золтан Чемере **БИЛИ СУ ВОЈНИЦИ ВЕЛИКОГ РАТА** Тврд повез, 14×21 цм, 200 стр.

У архиви Римокатоличке жупе Зрењанина чува се један од најдрагоценијих извора о историји Великог Бечкерека из периода Првог светског рата - двотомна матична књига умрлих локалне Царске и краљевске резервне болнице, на чијим странама су између августа 1914. и септембра 1918. године убележени подаци о 522 војна и цивилна лица.

Лица обухваћена овим извором доспела су у седиште Торонталске жупаније из различитих војски и са различитих ратишта. Велика већина (82,37%) служила је у војним формацијама Аустроугарске монархије. Преко овог броја налазе се у месту преминули војници немачке царске војске (1,14%), затим у месту преминули и у овом извору такође забележени руски (11,30%), италијански (3,25%) и српски (0,76%) ратни заробљеници, и на крају подаци о 6 цивила (1,14%).

У великој већини случајева за место смрти бележе се жупанијска болница „Јожеф” и локална Царска и краљевска резервна болница, као и помоћне болнице Црвеног крста, док се само мањи број случајева десио ван болничких установа (месна касарна, шећерана, хотел „Рожа”, река Бегеј итд)

7 Милош Војиновић **ГАВРИЛО ПРИНЦИП И МЛАДА БОСНА - ФОТОГРАФИЈЕ** Тврд повез, 14×21 цм, око 190 стр.

У тренутку када је Гаврило Принцип повукао обарач, Млада Босна је заувек напустила анонимност. Група босанскохерцеговачких антихабзбуршки расположених ђака и студената постала је објект знатижеље о којем су, услед несагледивих последица њиховог чина, многи желели да знају све што се знати може. Догађаји из Сарајева незаобилазни су састојак сваке историје Балкана, Европе и света у 20. веку.

Поред тога, фотографије повезане са атентатом – било да је реч о фотографијама атентатора или онима насталим тог судбоносног дана – стекле су снажно место у историјској свести. Прво питање које се намеће јесте где се данас налазе фотографије? Први „истраживачи“ Младе Босне били су полицајци. Званична истрага, у коју није био укључен само полицијски апарат већ и велики број других органа Хазбуршке монархије, настојала је да докучи ко су били атентатори. Истрагом нису руководили само они чији је посао био у Сарајеву. Како би Министарство спољних послова у Бечу имало што бољи приступ свим информацијама, у Сарајево је послат дипломата Фридрих Визнер, који је потом директно извештавао министра спољних послова Леополда Бертхолда.² У данима након атентата, догађаји из Сарајева покренули су сложене механизме спољне политике који су Европу увели у Јулску кризу, а потом и у Први светски рат.

8

Драган Бисенић

АМЕРИКАНЦИ, СРБИ И АЛБАНЦИ У БАЛКАНСКИМ И ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Тврд повез, 14×21 цм, око 150 стр.

Епоха омеђена почетком Балканских ратова и завршетком Париске мировне конференције обележила је нови налет старих сукоба између Срба и Албанаца. Вишевековна посвећеност већине Албанаца у Османском царству исламској структури друштва (где су муслимани припадали привилегованом статусу којем су хришћани нужно били потчињени), била је главна препрека сваком покушају стварања трајније политичке сарадње, и постизање националне и верске толеранције. У првој деценији 20. века албанско национално питање почело је да подрива саме темеље османске власти на Балкану; после великих устанака против младотурске пан-османске политике, требало је да се заврши стварањем аутономне албанске јединице у оквиру Царства – у духу одлука Албанске лиге у Призрену 1878. Порти је захтевано да се од Косовског, Скадарског, Битољског (Монастирског) и Јанинског вилајета формира аутономна Албанија - етнички мешовитих области на које (из много добрих разлога) полажу право све околне балканске државе. Одбацујући сарадњу балканских савезника, пре свега Србије и Црне Горе, руководство албанског националног покрета одлучило је, бранећи Турску, да остане при идеји етничке, велике Албаније.

9

Момчило Т. Селесковић

СРБИЈА У НЕМАЧКОМ ЈАВНОМ МЊЕЊУ 1914-1918

Тврд повез, 14×21 цм, око 98 стр.

Не рачунајући немачке стручњаке, можемо рећи да је пре рата Србија била врло мало позната немачкој јавности. Представа коју су немци имали о Србији била је или потпуно апстрактна или добијена посредством Аустрије. Немци су знали да Србија има народну поезију вредну пажње јер се њоме бавио Гете, међутим права немачка сазнања о Србији сводила су се само на оно што су Аустријанци сматрали да се о Србији треба рећи.

10

Розали Мортон

ЖЕНА ЛЕКАР У СРБИЈИ

Тврд повез, 14×21 цм, око 450 стр.

Розали Слотер Мортон (енгл. Rosalie Slaughter Morton) (28. октобар 1876. Линчбург, САД — 5. мај 1968. Флорида, САД) била је докторка и гинеколог из САД, прва жена на Њујоршкој поликлиними и Колецу за физијатрију и хирургију Универзитета Колумбија. Постала је позната због свог хуманитарног рада, нарочито за време и након Првог светског рата. Основала је три болнице у Србији. У знак захвалности у Београду се налази улица и парк са њеним именом. Розали је током Првог светског рата свој живот посветила хуманитарном раду. Црвени крст ју је ангажовао 1916. године да обезбеди неопходна медицинска средства војницима на Солунском фронту. Током путовања и помагања рањеницима научила је све о функционисању и формирању пољских болница. По окончању рата у Србији је основала три болнице у оквиру Црвеног крста Србије.

ИК Прометеј, Светозара Милетића 16, 21000 Нови Сад
Књиге можете поручити: 021/422-245 • 021/6616-018
бесплатан позив 0800 323 323 • 062/575-021 • 062/575-031
prodaja@prometej.co.rs • www.prometej.rs